

larvenhuidjes van de Schemerlibel en de Witte breedscheenjuffer plantte zich nabij de beschutte oevers voort in ondiep en stagnerend water. Tot onze verrassing gleed hier ook nog een adderringslang uit het water met een spartelende vis in haar wijdgesperde bek.

Luc Meuris
A. van Bockxstaelestraat 7
B-9050 GENT
België

Met Jurzitza aan tafel

Buiten is het zeer heet, binnen is het lekker koel. Midden in de meest zomerse meidagen sinds tijden is Gerhard Jurzitza naar Nederland gereisd. Doel is de excursie van de NVL om foto's van de Donkere waterjuffer *Coenagrion armatum* te maken. Met beide een biertje voor ons, zitten we aan tafel.

M: Beste Gerhard, jij bent vorig jaar 70 geworden, wanneer ben je eigenlijk naar libellen gaan kijken?
G: De eerste libel die ik ving was in 1955. Dat was een Blauwe glazenmaker *Aeshna cyanea* nabij Heidelberg in Zuidwest-Duitsland. Ik keek al langer naar vlinders, maar die libel intrigeerde mij en ik dacht: die wil ik op naam brengen en meer over weten.

M: Was dat de reden dat je naar libellen bent gaan kijken?

G: Ja. Een paar jaar daarvoor was een door Hans Schiemenz (1953) geschreven populair boekje over libellen uitgekomen. Dat heb ik na die vangst gekocht en zo ben ik naar libellen gaan kijken. Ik meen me te herinneren dat dat boekje in opdracht van de toenmalige leiding van de DDR was geschreven. Zij hadden tegen Schiemenz gezegd: er moet een boekje over libellen komen, wil jij dat niet schrijven?

M: Weet je nog meer over die begin jaren?

G: Van dat jaar 1955 herinner ik me ook nog dat er honderden Geelvlakheidelibellen *Sympetrum flaveolum* op de bospaden rond mijn woonplaats Karsruhe vlogen. De jaren daarna had ik ook nog 4 tot 5 losse individuen van de Zuidelijke heidelibel *Sympetrum meridionale* gezien. Soorten die er tegenwoordig niet of nauwelijks meer voorkomen. De biotoop van min of meer permanente ondiepe wateren is bij ons nu grotendeels verdwenen.

M: Jij bent net een dagje bij Bastiaan en Marianne Kiauta op bezoek geweest. Hoe lang kennen Bastiaan en jij elkaar al?

G: Bastiaan woonde in Ljubljana in Slovenië en het moet in 1956 zijn geweest dat hij mij aanschreef. Wellicht was ik de eerste die met hem over libellen correspondeerde. Beide waren we bezig met ons eerste artikel: ieder over de libellen in de omgeving van onze woonplaats. Ik had verder ook briefwisselingen met Erich Schmidt, Heimer, Alois Bilek. Ik vroeg hun om informatie en overdrukken. Ik herinner me nog goed dat Bilek een nieuwe *Coenagrion* soort voor Europa ving. Hij beschreef hem als *Coenagrion freyi*, maar Erich Schmidt had hem er later op een enigszins onplezierige toon op gewezen dat het als ondersoort van de bestaande *C. hylas* moest worden opgevat.

M: Wil je nog wat drinken?

G: Doe maar een zo'n bier waar jullie Nederlanders zo van houden, Grolsh heet dat toch? Dat Heineken bier mogen ze wat mij betreft rustig elders heen blijven exporteren.

M: Drink je alleen bier?

G: Nee joh, een wijntje mag ik graag drinken, maar thuis heb ik wel twee favoriete bieren: de ene komt van een dorp bij ons aan de overkant van de Rijn. De andere wordt bij mij thuis gebracht, een Beiers bier. Door dit bezoek ben ik nu echter niet thuis, ik zal nu thuis twee weken dorst moeten lijden.

M: Is de lens van je camera alweer opgedroogd?

G: Nee, die zal gerepareerd moeten worden. Ook mijn flitser ging gisteren op excursie met mij te water, maar die is alweer herstellende. Tweemaal stapte ik in de Weerribben in een gat: mijn laarzen vol met water, mijn broek doorweekt, dat was nog te doen. Maar door die natte lens heb ik mijn hoofddoel niet kunnen bereiken: ik kon de Donkere waterjuffer *Coenagrion armatum* niet fotograferen! Maar het was net als bij de Olympische Spelen: je moet erbij geweest zijn.

M: Dus toch een geslaagd long weekend?

G: Zeer zeker: De dag ervoor mooie foto's van de Maanwaterjuffer *Coenagrion lunulatum* en de Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* bij het Pluismeer kunne fotograferen. En dan het ongekend mooie weer.

M: Jij bent met Frank en mij bezig geweest om te proberen een Duitse bewerking van de veldgids te schrijven. Dat had een Duitstalige Europese veldgids had moeten worden. Jammer dat de uitgever het project halverwege toch afblies?

G: Zeker. Ons e-mail contact liep gesmeerd en het was een leuk project. Pas is wel besloten om mijn klein Duitse fotoboek in herdruk te laten verschijnen. De eerste correctieronde daarvan is al geweest.

M: Ook buiten Europa ben je op libellengebied actief geweest?

G: Ja, ik heb met name met de Chileense en Argentijnse libellenfauna bestudeerd. Andere libellenonderzoekers (Zoals Fraser, Calvert en René Martin) hadden over enkele soorten verwarring gesticht. Ik heb geprobeerd daar wat meer stroomlijning in te brengen en heb verder enkele nieuwe soorten beschreven.

M: Vertel eens wat meer over de Chileense libellenfauna.

G: Ondanks dat het land immens lang is (4000 km) hebben we tot nu toe slechts 50 soorten kunnen vaststellen. Over de Chileense libellen heb ik samen met de onlangs overleden Chileen Louis Peña wel een manuscript geschreven. Daarin stonden een inleiding over libellen, een tabel voor de Chileense soorten en de eerste voorstellen voor populaire namen voor de Chileense soorten. Met de tekst daarvan waren we redelijk ver. Helaas zal dat wel niet verschijnen: we hebben er geen uitgever voor kunnen vinden.

M: Komen er daar soorten voor in vergeleken met Europa afwijkende biotopen?

G: Een subgenus van *Aeshna* (*Marmeraeschna*) heeft 5-6 soorten. Deze soorten komen voor in snelstromende beken in het hooggebergte: een biotoop waar heen geen soorten voorkomen.

M: Hebben libellen daar nog speciale namen?

G: In Chili heten libellen Matatpiojo (luizendoders), verder ook wel Helicóptero (helicopters) of Come cabellos (haarvreters). In Argentinië heten ze wel Alguacil (politieagenten in het Arabisch welke invloeden in het Spaans vanwege de Moorse aanwezigheid in Spanje te merken is). Afgeleid daarvan worden ze ook wel Aquacil genoemd, waarin aque (water) zit verwerkt maar wat

Nieuwsbrief

volgens mij niets betekend. Trouwens over die naam luizendoders: een collega hoogleraar had hier in Europa daadwerkelijk gezien dat een Paardenbijter *Aeshna mixta* op een tak zittend de luizen voor z'n poten aan het opeten was. Een ongewone waarneming die mij zelf echter betrouwbaar voorkomt.

M: Ben je momenteel met veel spannende zaken bezig?

G: Eigenlijk niet. Fotograferen vind ik het leukst. En dat doe ik meestal gewoon bij mijn vijvertjes in mijn achtertuin in Karlsruhe. Nu ik met pensioen ben heb ik (zoals vele gepensioneerden met mij) het drukker dan vroeger.

Nou zo lijkt het alsof we lekker in het Nederlands hebben zitten keuvelen. Alle talen hebben we echter gesproken, maar in het Nederlands kon hij alleen zeggen "Kan niet verstaan". Ook verder heeft dit interview niet echt aan

tafel plaatsgevonden, maar is een compilatie van al het praten wat ik met hem tijdens zijn verblijf in Nederland van 12 tot 15 mei 2000 heb gehad.

Marcel Wasscher

Naschrift van de geïnterviewde:

E-mail van woensdag 17-5-00 6:42

Dear Friends,

I am back at home, full of beautiful memories (if I forget the water in my lens). I wish to thank all of you for your help for your friendliness, and for the beautiful days I was allowed to spend with you.

Best wishes, yours truly,
Gerhard